

La crisi econòmica que va esclatar l'any 2008 va representar un canvi de paradigma, també pel que fa a l'urbanisme. Projectes públics i

privats van quedar aturats. Una dècada més tard n'hi ha que continuen al calaix, però d'altres han tirat endavant reformulats.

Projectes estroncats per la crisi

N'hi ha que es van replantejar i d'altres que han quedat al calaix

Vic/Ripoll

Text: Txell Vilamala

Gràfics: Blanca Roure

Imaginar ara que Osona podria superar els 250.000 habitants l'any 2026 sembla un exercici de ciència-ficció, però és el que augurava el 2006 el Pla Territorial Parcial de les Comarques Centrals. Un creixement estratosfèric emmarcat en època de vaques grasses, just abans que esclatessin la bombolla immobiliària i la crisi econòmica i que els ajuntaments veiessin migrar ostensiblement els seus recursos. L'urbanisme expansiu, consumidor de territori, va quedar tocat de mort per donar pas a actuacions més aviat enfocades a la transformació i a la rehabilitació. Els projectes que recullen aquestes pàgines en són exemples: alguns es van reformular i han acabat tirant endavant, encara que no hagi estat de la manera prevista inicialment, però d'altres, com el nou Mercat Municipal de Vic al Sucre o els pisos dissenyats per Jean Nouvel, d'iniciativa privada, van acabar tancats al calaix.

El manlleuenc Miquel Sitjà, president del Col·legi d'Arquitectes de la Catalunya Central, els considera mostres d'una "reflexió mal feta sobre el que havia de ser la ciutat". Tal com explica, la Generalitat treballa ara en el Pacte Nacional per la Renovació Urbana, un marc que vol servir de guia perquè els municipis tinguin eines per desenvolupar-se sense ocupar més sòl: "Ja hem vist que els projectes faraònics no tenen cap sentit. Un edifici obsolet el podem transformar per donar-li nous usos." Planejaments urbanístics com els nous de Vic i Manlleu avançarien en aquesta línia de racionalitat, ja que preveuen poques variacions demogràfiques i en el cas de Manlleu es desclassifiquen 100 hectàrees de sòl urbanitzable respecte al POUM tombat el 2014.

Si bé Sitjà considera que "el nou paradigma encara no

HABITATGES DISSENYATS PER JEAN NOUVEL A LES ANTIGUES NAUS DE GENÍS ANTEL (2006)

Inversió: 100 milions d'euros (inclou la compra del solar)

Superfície: 35.811 metres quadrats, amb un sostre edificable de 26.000 metres quadrats

Els 361 habitatges que estava previst construir a les naus de Genís Antel de Vic havien de tenir el segell de Jean Nouvel, l'arquitecte francès que ha dissenyat la Torre Agbar de Barcelona, les Galeries Lafayette de Berlín o el Gasòmetre de Viena. Al solar, de 35.811 metres quadrats, també s'hi projectaven àrees comercials, un parc i un passeig paral·lel al riu Mèder. L'obra la promovia Life Promomed Vic SL, una empresa participada per Hotel Glòries, Life Promomed Gestiones Inmobiliarias SL i els fills de Ramon Valls Companys, el fundador del grup agroalimentari Vall Companys. Esperaven començar a construir a finals de l'any 2007, entregar els primers habitatges el 2009 i acabar el complex el 2011, però la Comissió d'Urbanisme de la Catalunya Central va suspendre tota la urbanització del sector pel risc d'inundabilitat. Aleshores ja l'amenaçava la manca de finançament. El cas va derivar després en l'anul·lació del POUM de Vic per part del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. L'obra hauria estat la segona de Nouvel a l'Estat espanyol en matèria d'habitatge, per darrere d'un complex de luxe al port d'Eivissa.

COMPLEX ESPORTIU A CAN GARROFA (2008)

Inversió: 7 milions d'euros (4,5 per a les obres de construcció i 2,5 en material d'equipament)

Superfície: 4.000 metres quadrats construïts

Havia de ser un gran complex esportiu al sud de Vic, entre els habitatges Montseny, la carretera de la Guixa i l'antiga N-152. A banda de pistes de pàdel i una de poliesportiva a l'exterior, en un espai de 4.000 metres quadrats construïts també s'hi projectaven dues piscines cobertes (una per a activitats programades i una altra per a natació lliure), àrea de fitnes, un bar-restaurant i una zona de relaxació amb llits d'aigua, dutxes lúdiques, banys de vapor, sauna i piscina d'efectes. El consistori va arribar a adjudicar l'obra a Instal·lacions de Lleure Esportiu Illa i Servial Obres i Serveis, que havien de constituir una UTE i després explotar el complex durant 35 anys, però els treballs mai no es van executar.

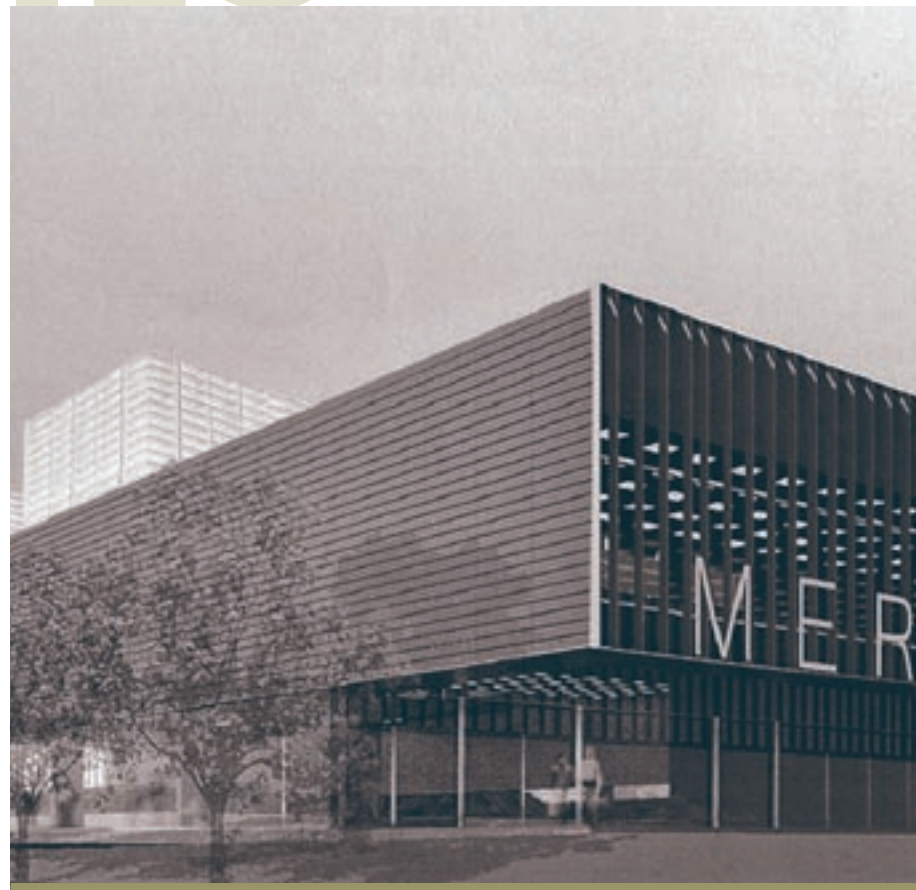
Lleure Esportiu Illa, a més de tenir problemes de finançament, va quedar esquitxada pel cas de 3% -el presumpte finançament irregular de Convergència- arran d'una adjudicació a Sant Cugat. El 2016, després que l'Ajuntament de Vic hagués intentat ressuscitar el projecte quatre anys abans, l'acusava d'incompliment de contracte i li va demanar una indemnització d'un milió d'euros: 287.485 per despeses de redacció del projecte i 689.965 per danys i perjudicis.

ha calat en tothom", destaca que els Objectius de Desenvolupament Sostenible fixats per l'ONU són cada vegada

"més presents a l'agenda política", també a escala local. Reivindicant que els pobles i ciutats són vius,

afegeix que cal sumar la ciutadania al debat sobre l'urbanisme: "I no pressionats per l'aprovació del POUM o

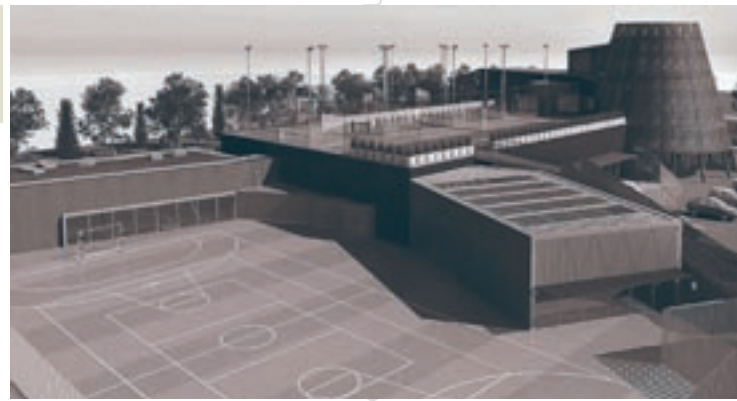
la polèmica sobre els arbres d'un carrer, sinó amb espais de debat tranquils que convidin a reflexions de fons."

SEGONA ILLA CÀRNIA DE VIC (2009)

Inversió: 200 milions d'euros

Empresaris del sector agroalimentari i l'equip de govern de l'Ajuntament de Vic van acordar el 2009 edificar una segona illa càrnia al polígon El Bruguer. El projecte preveia un nou escorxador, diverses sales de desfer, la creació de 3.500 llocs de treball i una producció que hauria superat les 1.900 tones diàries de carn de porc. Tot i això, després d'haver signat el contracte de compravenda dels terrenys al consistori l'any 2011, Esfosa ja no va iniciar les obres de l'escorxador, que havia de ser l'embrió de l'illa càrnia. L'empresa va prioritzar remodelar el que ja funcionava al polígon Malloles, "modernitzant-lo i automatitzant-lo". El projecte del nou l'emplaçaven més a llarg termini. Va quedar sense data.

EL NOU MERCAT MUNICIPAL DE VIC, AL SUCRE (2009)

Inversió: Més de 10 milions d'euros

Superfície: 12.000 metres quadrats

La incertesa sobre el futur del Mercat Municipal de Vic continua transcendint mandats. L'Ajuntament volia traslladar-lo l'any 2009 a la cruïlla dels carrers Ramon d'Abadal i de Vinyals i Joan Serrallonga, al davant del solar d'aparcament del Sucre. El projecte preveia un edifici de nova construcció dissenyat per l'arquitecte Ramon Sanabria, pare de l'Hospital d'Olot o del Parlament d'Andorra, amb capacitat per a una cinquantena de parades, un supermercat a la planta inferior, magatzems, restaurant, una aula polivalent i una zona enjardinada. Els paradistes el veien amb bons ulls: ja aleshores admetien que el mercat del carrer dels Morató no els permetia assolir el grau de competitivitat que esperaven. A banda de l'equipament, el consistori també preveia construir un pàrquing de pagament amb 300 places a sota del de sorra.

Les obres havien de començar el 2010 –una part les hauria pagat la cadena d'alimentació que explotés el supermercat–, però la requalificació de la zona es va endarrerir i la crisi econòmica va enganxar el projecte a mig madurar. Va ser llavors quan l'Ajuntament va retornar a la idea de mantenir-lo en la ubicació actual.

EXEMPLAR DE SUBSCRIPCIÓ ELECTRÒNICA D'EL9NOU- QUEDA PROHIBIDA LA SEVA DISTRIBUCIÓ O REENVIAMENT

RESIDÈNCIES PÚBLIQUES PER A LA TERCERA EDAT A OSONA SUD I OSONA NORD (2009)

Inversió: Entre 6 i 7 milions d'euros cadascuna

El Consell Comarcal d'Osona liderava el projecte per construir dues residències públiques noves: una al sud de la comarca i l'altra, al nord. La crisi va deixar en suspens la primera l'any 2010. A Torelló, on s'havia de construir la del nord, l'Ajuntament i la Fundació Habitatge i Serveis Osona van arribar a formalitzar la cessió dels terrenys: un solar d'uns 6.000 metres quadrats al sector de la Creu. Estava previst que l'equipament tingués 100 places, un 30% de les quals haurien estat concertades. També havia de servir per crear una vuitantena de llocs de treball, i la consellera socialista Mar Serna fins i tot havia detallat que la Generalitat formaria persones en atur perquè accedissin a aquestes funcions.

Malgrat que la Fundació havia obtingut un crèdit sindicat amb l'Institut Català de Finances de 3,6 milions euros, l'exconseller comarcal Josep Munmany explicava el 2012 que "els canvis del context econòmic van fer que des del Ministeri i la Generalitat s'adoptessin acords que han modificat les polítiques socials i d'habitatge, limitant els ajuts per a aquests projectes, cosa que els va endarrerir i va impedir dur-los a terme en el nostre mandat".

EXEMPLAR DE SUBSCRIPCIÓ ELECTRÒNICA D'EL9NOU- QUEDA PROHIBIDA LA SEVA DISTRIBUCIÓ O REENVIAMENT

LA BIBLIOTECA DE MANLLEU, A LA PIARA (2010)

Inversió: 4,4 milions d'euros

Superfície: 2.740 metres quadrats

Després que l'Ajuntament de Manlleu i el BBVA signessin un conveni de cessió l'any 2014, la biblioteca municipal està ubicada a l'antiga seu de Caixa Manlleu. Amb l'emplaçament a la plaça Fra Bernadí, quedava descartat el projecte per traslladar aquest equipament a La Piara. El consistori hi havia donat llum verda el febrer de 2010, amb la previsió que entrés en funcionament dos anys més tard, però un acord entre els grups de l'oposició (CiU, PSC i PxC) va acabar tombant el plec de clàusules per a la contractació d'una obra que consideraven "excessiva".

Ja havia esclatat la crisi, el projecte d'urbanització del sector no comptava amb promotors privats i fins i tot l'equip de govern havia canviat de destí una subvenció de la Diputació (750.000 euros) concedida per a la biblioteca. L'edifici, dissenyat pel despatx d'arquitectura 4RQ, hauria tingut una superfície de 2.740 metres quadrats repartits en dues plantes, 150 llocs de lectura, 40 punts d'informàtica, una sala polivalent i l'arxiu municipal.

EXEMPLAR DE SUBSCRIPCIÓ ELECTRÒNICA D'EL9NOU- QUEDA PROHIBIDA LA SEVA DISTRIBUCIÓ O REENVIAMENT

POLÍGON COMARCAL DEL RIPOLLÈS (2004)

FRUSTRAT

però no (només) per la crisi

Joan Llord, llavors director general d'Urbanisme, va anunciar el maig de 2004 que al Ripollès s'hi construiria un polígon industrial comarcal. Es plantejaven dues possibles ubicacions: el polígon Niubó, a Campdevàno, i el de Cal Gat, a Sant Joan de les Abadesses. La primera opció es va desestimar després que l'Agència Catalana de l'Aigua determinés que es tractava de terrenys altament inundables per la seva proximitat amb el riu Merdàs. L'altra opció, la de fer-lo a les planes del Mas Molí i La Roca, en terme municipal de Sant Joan i que anava prenent força, tampoc no va tirar endavant: els propietaris de les explotacions de la zona s'hi oposaven ja d'entrada.

Les dificultats que plantejava el projecte, sumades al canvi d'equip de govern a l'Ajuntament de Campdevàno, van fer que aquest municipi se'n despengés. Ripoll i Sant Joan mantenien la iniciativa, explorant també l'opció de la colònia Llaudet, però finalment tot va quedar en no res. Les actuacions que s'estan realitzant ara per reindustrialitzar aquest espai, encara que es tradueixin en beneficis per al conjunt del Ripollès, ja no porten el segell del polígon industrial comarcal.

EXEMPLAR DE SUBSCRIPCIÓ ELECTRÒNICA D'EL9NOU- QUEDA PROHIBIDA LA SEVA DISTRIBUCIÓ O REENVIAMENT

EIX TRANSVERSAL FERROVIARI (2000)

Inversió: 6.500 milions d'euros

L'eix transversal ferroviari, en alguns trams paral·lel a la C-25, havia de connectar Lleida i Girona en una hora i vint minuts. Es tracta d'un projecte que la Generalitat ha aparcat, almenys ara per ara, però que continua present en planejaments com el Pla Territorial Parcial de les Comarques Centrals de l'any 2008. Requeria una inversió estimada de 6.500 milions d'euros. I el traçat no agradava a tothom: Gurb, per exemple, demanava que l'estació projectada al municipi es traslladés a Vic. L'Ajuntament de Torelló i el de Manlleu volien que el tren parés a les seves poblacions, seguint un recorregut en què l'entrada a la Garrotxa passés per la Vall del Ges. El 2004 la Generalitat havia fixat un termini de 20 anys per construir-lo.

PARC DE LA INNOVACIÓ DE VIC, RECONVERTIT EN CREACCIÓ (2008)

L'Ajuntament de Vic va presentar l'any 2008 el preprojecte d'un parc tecnològic per promoure l'activitat econòmica a la ciutat. Inicialment estava previst situar-lo al sector del Bergós, en una nau de 100.000 metres quadrats, però més tard es va explorar l'opció de Can Baumann, on ara hi ha la Facultat de Medicina de la Universitat.

La proposta del parc es va replantejar en plena crisi i llavors es va optar per un canvi de model, el que ha donat lloc a Creació, una agència d'emprenedoria, innovació i coneixement que treballa tant en l'àmbit local com en el comarcal, i fins i tot en el supracomarcal. El 2011, quan urgia licitar les obres per no perdre 900.000 euros en subvencions europees i de la Diputació, l'Ajuntament va firmar un conveni amb la Fundació Hospital de la Santa Creu per ubicar l'agència a Casa Convalescència.

L'edifici, propietat de la Fundació, es va rehabilitar a canvi de fer-ne ús durant quatre dècades pagant 100.000 euros l'any. Les obres van costar gairebé 1,3 milions d'euros: se'n va pagar la meitat amb fons Feder, un 25% va anar a càrrec de la Diputació de Barcelona i el finançament restant el va aportar la Universitat de Vic.

EXEMPLAR DE SUBSCRIPCIÓ ELECTRÒNICA D'EL9NOU- QUEDA PROHIBIDA LA SEVA DISTRIBUCIÓ O REENVIAMENT